

Sp. zn. 1106/2022/VOP/MV
Č. j. KVOP-13431/2022
Datum 21. února 2022

Vážený pane A.,

dne 27. ledna 2022 jste doplnil své podání, které jste zaslal dne 12. 1. 2022 na e-mailovou adresu právníka odboru veřejného pořádku a místní správy Kanceláře veřejného ochránce práv JUDr. Miloše Valáška. Žádal jste o radu, zda máte možnost získat informaci, kde je pohřbený Váš bratr. Uvedl jste, že jste využil formulář Ministerstva vnitra „Zprostředkování kontaktu“, a dozvěděl se tak, že bratr zemřel. V doplnění jste upřesnil, že žádost o zprostředkování kontaktu jste podal v roce 2016. Telefonickým dotazem na Ministerstvo vnitra jste zjistil, že informaci, kdy a kde bratr zemřel, Vám ministerstvo neposkytlo, protože po osvojení už nejste považován za bratra, tedy osobu blízkou.

Nezbývá mi, než informaci, kterou jste obdržel z Ministerstva vnitra, potvrdit. *Osvojením zaniká příbuzenský poměr mezi osvojenцем a původní rodinou, jakož i práva a povinnosti z tohoto poměru vyplývající.*¹ Z tohoto důvodu Vám Ministerstvo vnitra informaci o datu a místu úmrtí neposkytlo. Zákon o evidenci obyvatel² by musel obsahovat speciální ustanovení, které by „přebilo“ obecné pravidlo stanovené v občanském zákoníku a umožnilo poskytnout informaci o zemřelém osvojení členům jeho původní rodiny.

Návrh zákona může podle čl. 41 odst. 2 Ústavy České republiky podat poslanec, skupina poslanců, Senát, vláda nebo zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku. Veřejný ochránce práv tedy nemá zákonodárnou iniciativu, nemůže navrhnout změnu zákonů. Změnu právní úpravy mohou pouze doporučit.

V souhrnné zprávě o své činnosti za rok 2006, určené pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky, tehdejší veřejný ochránce práv JUDr. Otakar Motejl doporučil, aby bylo umožněno poskytnout žadateli údaj o místě trvalého pobytu jiné osoby, pokud s tím dotčená osoba bude souhlasit. Jestliže hledaná osoba zemřela, doporučil, aby údaje o datu a místu úmrtí bylo možné poskytnout stejnému okruhu osob, které mohou nahlížet do sbírky matričních listin.³ Ustanovení § 8b, nazvané „Zprostředkování kontaktu“, které jste při hledání svých sourozenců využil, se stalo součástí zákona o evidenci obyvatel na základě novelizace, provedené zákonem č. 227/2009 Sb., s účinností od 1. 7. 2010. Sdílet osobě blízké (otci, matce, prarodiči, sourozenci, dítěti, vnuku, manželovi nebo partnerovi) údaje o datu, místu a okresu úmrtí

---

1 Ustanovení § 833 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Obdobně byly následky osvojení upraveny v předchozí právní úpravě (§ 72 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině).

2 Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o evidenci obyvatel).

3 Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2006, s. 113. Veřejný ochránce práv. Naše činnost. Výstupy z činnosti. Výroční zprávy. Zprávy pro Poslaneckou sněmovnu 2001-2010. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/dokument/2010/Souhrnna_zprava_VOP_2006.pdf.

v případě, že hledaná osoba zemřela, umožnila až novelizace provedená zákonem č. 318/2015 Sb. s účinností od 1. 1. 2016.

Rozumím Vaší úvaze, že poskytnutí informace o datu a místu úmrtí osvojenec z původní rodiny nemůže být nikomu na škodu nebo být zneužito. Nejsem si však zcela jist, zda by se podařilo prosadit doporučení ke změně zákona, které by Ministerstvu vnitra umožnilo sdělit Vám údaje o datu a místu úmrtí Vašeho zemřelého bratra. Žije-li pokrevní sourozenec, který byl osvojen, záleží na něm, zda se ozve, obdrží-li z Ministerstva vnitra sdělení, že sourozenec z původní rodiny by s ním rád navázal kontakt. Zemřelý nijak reagovat nemůže. Tuto skutečnost lze však vyložit jak ve prospěch, tak i v neprospěch naznačené právní úpravy. V tomto případě by nebylo vhodné ani srovnání se zákonem o matrikách, z něhož vyplývá, že údaje o rodičích osvojenec mohou zjistit osvojitelé a osvojenec, avšak jeho biologičtí rodiče se k údajům v matričních zápisech týkajících se osvojenec dostat již nemohou.⁴ Vychází se tedy z toho, že iniciativa k případným kontaktům může vzejít z nové rodiny osvojenec, nikoliv z jeho původní rodiny.

Jestliže jste na formuláři ke zprostředkování kontaktu zaškrtnuli, že ve vztahu k hledané osobě jste osobou blízkou, pak po obdržení informace, že bratr zemřel, jste vzhledem k právní úpravě mohl oprávněně očekávat také informaci o datu a místu jeho úmrtí. Na sdělení Ministerstva vnitra ze dne 31. 10. 2016, jehož kopii jste nám zaslal, informace o datu a místu úmrtí chybí. Až telefonickým dotazem jste se dozvěděl, že Ministerstvo vnitra Vám tuto doplňující informaci neposkytlo z toho důvodu, že po osvojení již nejste považován za osobu blízkou.

Takový postup Ministerstva vnitra nepovažuji za správný. Neposkytnutí informace o datu a místu úmrtí hledané osoby, kterou má kontaktující osoba za osobu blízkou, by Ministerstvo vnitra mělo ve svém sdělení odůvodnit.

Sdělení Ministerstva vnitra o tom, že Váš bratr zemřel, jste obdržel před více než pěti lety. Od té doby se však praxe Ministerstva vnitra mohla změnit. Zákon o veřejném ochránci práv umožňuje podnět odložit, jestliže od právní moci rozhodnutí nebo od opatření či události, kterých se podnět týká, uplynula v den doručení podnětu doba delší jednoho roku.⁵

Neshledal jsem dostatek důvodů, abych na základě Vašeho podnětu přistoupil k dalším krokům podle zákona o veřejném ochránci práv. Základní informace o možnostech působení instituce veřejného ochránce práv a náležitostech podnětu naleznete v příložených informačních letácích. Podrobněji se s mojí činností můžete seznámit na www.ochrance.cz.

---

4 Viz ustanovení § 8a odst. 3 a § 25 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

5 Viz ustanovení § 12 odst. 2 písm. c) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

Vaší snahu chápu a lituji, že Vám nemohu podat příznivější zprávu.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Přílohy

Ombudsman

Ombudsman – zvláštní oprávnění